

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КИЇВСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

СИЛАБУС

Патоморфологія

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	221 Стоматологія/ ОП "Стоматологія" 2024
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Форма здобуття освіти	Денна
Семестр (семестри)	4-5 семестри

Загальна інформація	
Кафедра	Кафедра патології та судової медицини
	Завідувач кафедри: д.мед.н., професор Сулаєва Оксана Миколаївна
	Адреса: м. Київ, вул. Васильківська, 45; вул. Харківське шосе 121
	https://kmu.edu.ua/
Викладач (викладачі)	К.мед.н., доцент Селезньов Олексій Олександрович. Асистент Кошик Олена Олександрівна. Асистент Дера Катерина Андріївна Асистент Таран Леся Миколаївна Асистент Кириленко Руслан Олександрович Асистент Островський Олексій Станіславович Асистент Зарецький Михайло Борисович. Асистент Суханова Яна Анатоліївна.
Профайл викладача	https://sites.google.com/u/0/d/1WR2sIY8DZxi5Sacn8Snz8txdwuCMXGC/p/1sXdVa_GKc7ez8auutF5ZFMhe62xS2NOY/preview
Консультації	Консультації проводяться викладачем, який закріплений за академічною групою відповідно до розподілу педагогічного навантаження.

Загальна характеристика освітнього компоненту	
Анотація	Патоморфологія — навчальна дисципліна, яка дає поняття про структурне підґрунтя хвороб людини для поглибленого засвоєння фундаментальних основ медицини та клінічної картини захворювань з подальшим використанням отриманих знань у практичній роботі лікаря-стоматолога. Короткий виклад основ секційно-біопсійного курсу надає базисні знання про структуру, організацію, функції патологоанатомічної служби, методи посмертного дослідження та прижиттєвої патоморфологічної діагностики, що особливо важливо у щоденній стоматологічній практиці. Патоморфологія як навчальна дисципліна ґрунтується на засвоєнні студентами анатомії та фізіології людини, гістології, цитології, ембріології та генетики, мікробіології, вірусології й імунології, біологічної хімії, медичної біології та медичної фізики. Засвоєння патоморфології інтегрується з вивченням патологічної фізіології та клінічних дисциплін. Вивчення структурних основ хвороб людини

	складається з двох розділів: загальної та клінічної патоморфології (спеціальної патологічної анатомії) і танатології. Загальна патоморфологія закладає розуміння структурних основ клітинно-органної патології — типових загальнопатологічних процесів, сукупність яких зумовлює морфофункціональні прояви певних захворювань. Спеціальна (клінічна) патоморфологія дає знання структурних основ розвитку хвороб людини та їх клінічних проявів, одужання, ускладнень і наслідків; знання змін захворювань, що розвиваються у зв'язку зі змінами умов життя людини та навколишнього середовища (патоморфоз); знання хвороб, що виникають внаслідок різноманітних медичних заходів — профілактичних, діагностичних, лікувальних, косметологічних, анестезіологічних, реанімаційних (патологія терапії, реанімаційна патологія, ятрогенії). Танатологія закладає знання про причини, механізми та види смерті хворих, на яких ґрунтується сучасна випереджальна інтенсивна терапія. Основи знання про організацію та призначення патологоанатомічної служби, прижиттєву патоморфологічну діагностику, її особливості у стоматологічній практиці, навички аналізу та попередження діагностично-лікувальних помилок, а також видачі лікарського свідоцтва про смерть дає спеціальний біопсійно-секційний курс. Основою патоморфології є патологічна анатомія. Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: А) лекції; Б) практичні заняття; В) самостійна робота студентів.
Мета та цілі	Метою викладання навчальної дисципліни «Патоморфологія» є вивчення етіології, патогенезу, мікроскопічних та ультрамікроскопічних змін органів та тканини людського організму в різноманітних умовах життєдіяльності, що передбачає: вивчення типових загально-патологічних процесів, сукупність яких зумовлює морфологічні прояви захворювань, вивчення структурного підґрунтя розвитку хвороб та їх клінічних проявів, структурних основ одужання, ускладнень та наслідків, вивчення методів патоморфологічних досліджень: автопсія, біопсія, дослідження біопсійного матеріалу, експериментальне моделювання захворювань. Основними завданнями вивчення дисципліни «Патоморфологія» є наступні: розуміння основ патології клітини та загальнопатологічних процесів, сукупність яких обумовлює морфологічні прояви тих чи інших захворювань; знання морфології хвороб на різних етапах їх розвитку (морфогенез), структурних основ одужання, ускладнень та наслідків хвороб; вивчення варіантів патоморфозу захворювань, що виникають у зв'язку з умовами життя людини, змінюються внаслідок різноманітних лікувальних заходів (патологія терапії); співставлення морфологічних і клінічних проявів хвороб на всіх етапах їх розвитку, патологічних станів та хвороб ротової порожнини; отримання навичок клініко-анатомічного аналізу, синтетичного узагальнення діагностичних ознак хвороб і вірного їх тлумачення в причинно-наслідкових співвідношеннях. Компетентності та результати навчання, формування яких забезпечує дисципліна «Патоморфологія». Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами

	інтегральних компетентностей: здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог, а також загальних компетентностей: здатність застосовувати знання з патоморфології в практичних ситуаціях; здатність до вибору стратегії спілкування; здатність працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іншою мовою; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим; здатність оцінювати та забезпечувати якість робіт, які виконуються; визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків. спеціальні (фахові, предметні): здатність до засвоєння методів патоморфологічних досліджень: автопсія, біопсія, експериментальне моделювання захворювань; здатність до аналізу морфологічних проявів хвороб; здатність до оцінювання результатів патологоанатомічного розтину, досліджень біопсійного та секційного матеріалу; здатність до аналізу структурного підґрунтя розвитку хвороб та їх клінічних проявів, структурних основ одужання, ускладнень та наслідків.
Вид	Нормативний/обов'язковий компонент.
Передумови (пререквізити) вивчення освітнього компонента	Для успішного опанування цього освітнього компонента здобувач освіти повинен мати ґрунтовні знання фундаментальних освітніх компонентів: анатомії людини; гістології, ембріології та цитології, медичної біології, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, медичної фізики, мікробіології, вірусології та імунології, дитячих хвороб. Також, для вивчення цього освітнього компоненту здобувач освіти повинен мати глибокі знання з пропедевтичних дисциплін стоматологічного профілю: пропедевтики дитячої терапевтичної стоматології, пропедевтики терапевтичної стоматології, пропедевтики ортопедичної стоматології
Постреквізити вивчення освітнього компонента	Освітній компонент «Патоморфологія» закладає основи для опанування здобувачем освіти наступних освітніх компонентів: терапевтичної стоматології, ортопедичної стоматології, дитячої терапевтичної стоматології та формування умінь застосовувати знання з патоморфології в процесі подальшого вивчення усіх клінічних дисциплін.
Матеріально-технічне забезпечення	Мікроскоп, атлас.
Інші вимоги до забезпечення студента	На заняття студенти мають приходити у медичному одязі (халат, хірургічний костюм), шапочці, мати з собою змінне взуття, засоби індивідуального захисту (маска, рукавички, щиток/окуляри), робочий зошит, ноутбук або інший пристрій з підключенням до інтернету (телефон, планшет тощо), корпоративну електронну адресу.
Інформація для осіб з особливими освітніми потребами	При наявності особливих освітніх потреб здобувач освіти до початку вивчення цього освітнього компонента має звернутись до завідувача кафедри: Сулаєвої Оксани Миколаївни dep.pathology@kmu.edu.ua
Обсяг освітнього компонента	

Загальний	Лекції	Практичні/лабораторні/семінарські заняття	Самостійна робота	Вид підсумкового контролю
Академічних годин: 180	30	80	70	Залік, іспит
Кредитів ЄКТС: 6,0	6			

Норми та правила

Правила відвідування занять

Правила відвідування занять здобувачами освіти регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу у Приватному вищому навчальному закладі «Київський медичний університет».

У разі викладання освітнього компонента з використанням інформаційно-комунікативних технологій кожен здобувач освіти має підключатися до сервісів Google Workspace.

Правила поведінки та активності на заняттях, вимоги до зовнішнього вигляду та одягу Здобувач освіти зобов'язаний:

- дотримуватись законодавства України, Статуту та Правил внутрішнього розпорядку Університету, вимог з охорони праці, пожежної безпеки та правил безпеки під час воєнного стану <https://kmu.edu.ua/pravila-bezpeki-pid-chas-voyennogo-stanu/>;

- виконувати вимоги навчального плану, графіку навчального процесу;

- систематично оволодівати знаннями, практичними навичками, професійною майстерністю, підвищувати загальний і культурний рівень;

- у двотижневий термін відпрацьовувати пропущені заняття;

- дбайливо ставитися до власності кафедри та Університету (інвентар, навчальне обладнання, книги, прилади, приміщення), а також до своїх документів (студентського квитка, індивідуального навчального плану тощо);

- дотримуватися норм етики і моралі, не вживати нецензурну лексику, вести себе з честю, утримуватись від дій, які б заважали іншим здобувачам освіти чи працівникам кафедри виконувати свої обов'язки;

- підтримувати чистоту і порядок в приміщеннях та на території кафедри;

- приходити на заняття не пізніше, ніж за 10 хв. до початку;

- знаходитись в Університеті в діловому одязі. На навчальних заняттях здобувач освіти має бути одягнений в медичну форму (медичний халат, хірургічний костюм тощо) та змінне взуття;

- мати чистий одяг та взуття;

- мати зачіску з охайним виглядом, акуратно заправленим під медичну шапочку, чисті руки з коротко підстриженими нігтями. У разі змішаної форми навчання, вводяться додаткові правила:

- здобувач освіти повинен під'єднуватись до занять в охайному одязі;

- у приміщенні, з якого здобувач освіти приєднується до класу через відео зв'язок має бути достатнє освітлення та відсутні зайві відволікаючі звуки.

Дотримання академічної доброчесності для всіх учасників освітнього процесу

Всі учасники освітнього процесу мають дотримуватись Положення про академічну доброчесність у ПВНЗ «Київський медичний університет».

Організація самостійної роботи

Самостійна робота - це вид розумової діяльності, за якої здобувач освіти самостійно (без сторонньої допомоги) опрацьовує навчальний матеріал, тему заняття, вирішує задачу або виконує завдання на основі знань, отриманих з підручників, книг, наукових статей, лекцій і практичних занять. Теми освітнього компонента для самостійного вивчення, передбачені силабусом, виносяться на підсумковий контроль (залік) або на останнє семестрове заняття згідно із силабусом, а також можуть опрацьовуватися разом із навчальним матеріалом під час проведення семінарських занять, зокрема включатися до змісту тестової складової практичного заняття.

Оскарження результатів оцінювання

Здобувач освіти у разі незгоди з оцінкою має право оскаржити результати підсумкового оцінювання шляхом подання відповідної заяви на апеляцію відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Приватному вищому навчальному закладі «Київський медичний університет».

Результати вивчення освітнього компоненту (далі - РВОК)		
Знання:	Код	Назва РВОК
	ЗН1	Володіти спеціалізованими концептуальними знаннями, набуті у процесі навчання.
	ЗН2	Мати глибокі знання із структури професійної діяльності.
	ЗН3	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки.
	ЗН4	Опанувати знання в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності.
	ЗН5	Знати способи аналізу, синтезу та подальшого сучасного навчання.
	ЗН6	Знати методи оцінювання показників якості діяльності.
	ЗН7	Знати обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань.
Вміння:	В1	Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.
	В2	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.
	В3	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань.
	В4	Вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, вміти придбати сучасні знання.
	В5	Вміти обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи.
	В6	Вміти визначити мету та завдання бути наполегливим та сумлінним при виконання обов'язків.
	В7	Вміти забезпечувати якісне виконання робіт.
Практичні навички:	ПН1	Розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.
	ПН2	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
	ПН3	Відповідати за якісне виконання поставлених завдань.

Вклад РВОК до формування загальних (ЗК) та спеціальних компетентностей (СК) відповідно до Освітньої програми (далі – ОП)			
Компетентності	Код компетен тності	Назва компетентності	РВОК (вказати коди відповідно до попередньої таблиці)
Загальні компетентності	ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність вчитися і бути сучасно навченим.	ЗН5, ЗН6, ЗН7

	ЗК2	Здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ЗН1, ЗН2, В1, В2, ПН1
	ЗК3	Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.	В1, В2, В3, В4, ПН1
	ЗК6	Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.	ЗН3, ЗН4, В3, В5
	ЗК7	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	ЗН4, ЗН5, В3, В4
	ЗК9	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ЗН7, В1, В2, В6, В7, ПН1, ПН3
	ЗК11	Здатність працювати в команді.	ЗН3, В5
	ЗК15	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ЗН1, ЗН6, В4, В6, ПН3
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК1	Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.	ЗН1, ЗН2, ЗН5, ЗН7, В1, В2, В3, В4, ПН1, ПН2
	СК2	Спроможність інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних досліджень.	ЗН1, ЗН2, ЗН5, ЗН7, В1, В2, В3, В4, ПН1, ПН2
	СК3	Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.	ЗН1, ЗН2, ЗН5, ЗН7, В1, В2, В3, В4, ПН1, ПН2
	СК5	Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.	ЗН1, ЗН2, ЗН5, ЗН7, В1, В2, В3, В4, ПН1, ПН2
	СК7	Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області із супутніми соматичними захворюваннями.	ЗН1, ЗН2, ЗН5, ЗН7, В1, В2, В3, В4, ПН1, ПН2
	СК13	Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення.	ЗН1, ЗН2, ЗН5, ЗН7, В1, В2, В3, В4, ПН1, ПН2

Вклад РВОК до програмних результатів навчання (ПРН), визначених у ОП

Код ПРН	Назва ПРН	Перелік синдромів та симптомів; захворювань; станів; невідкладних станів; досліджень; медичних маніпуляцій, вказаних у додатках (списах) до ОП за наявності списків.	РВОК (вказати коди відповідно до попередньої таблиці)
ПР1	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання.		ЗН1-7, В1-7, ПН1-3
ПР2	Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу.		ЗН1-7, В1-7, ПН1-3
ПР3	Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) пацієнтів із захворюваннями органів та тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань.		ЗН1-7, В1-7, ПН1-3
ПР4	Визначати остаточний клінічний діагноз, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.		ЗН1-7, В1-7, ПН1-3
ПР5	Встановлювати діагноз невідкладних станів і за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стан, нестачі інформації та обмеженого часу.		ЗН1-7, В1-7, ПН1-3
ПР6	Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.		ЗН1-7, В1-7, ПН1-3
ПН7	Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.		ЗН1-7, В1-7, ПН1-3
ПР8	Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.		ЗН1-7, В1-7, ПН1-3
ПР9	Визначати характер, принцип режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу		ЗН1-7, В1-7, ПН1-3

	шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.	
ПР10	Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.	ЗН1-7, В1-7, ПН1-3
ПР11	Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівники в умовах лікувальної установи.	ЗН1-7, В1-7, ПН1-3
ПР12	Організовувати проведення лікувально-евакуаційних заходів серед населення, військовослужбовців, в умовах надзвичайної ситуації, у т.ч. воєнного стану, під час розгорнутих етапів медичної евакуації, з урахуванням існуючої системи лікувально-евакуаційного забезпечення.	ЗН1-7, В1-7, ПН1-3
ПР13	Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу.	ЗН1-7, В1-7, ПН1-3
ПР14	Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.	ЗН1-7, В1-7, ПН1-3
ПР15	Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.	ЗН1-7, В1-7, ПН1-3
ПР16	Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.	ЗН1-7, В1-7, ПН1-3
ПР17	Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.	ЗН1-7, В1-7, ПН1-3
ПР18	Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.	ЗН1-7, В1-7, ПН1-3
ПР19	Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.	ЗН1-7, В1-7, ПН1-3
ПР20	Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.	ЗН1-7, В1-7, ПН1-3
ПР21	Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу для різних верств населення та в різних умовах.	ЗН1-7, В1-7, ПН1-3
ПР22	Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу для різних верств населення та в різних умовах.	ЗН1-7, В1-7, ПН1-3
ПР23	Використовувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах	ЗН1-7, В1-7, ПН1-3

	обмеженого часу.	
--	------------------	--

Схема організації освітнього компонента			
Лекційний блок			
№ лекції	Тема лекції	К-сть годин	РВОК (коди)
4 семестр			
1.	Предмет і задачі патоморфології. Методи патоморфологічних досліджень. Пошкодження клітин. Клітинні адаптації Дистрофії.	2	ЗН1, ЗН2, ЗН3, ЗН4, ЗН5, ЗН6, ЗН7, В1, В2, В3, В4, В5, В6, В7, ПН1, ПН2, ПН3
2.	Судинно-стромальні дистрофії. Морфологія позаклітинного нагромадження білків, ліпідів та вуглеводів. Змішані дистрофії. Порушення обміну гемоглобіногенних пігментів.	2	ЗН1, ЗН2, ЗН3, ЗН4, ЗН5, ЗН6, ЗН7, В1, В2, В3, В4, В5, В6, В7, ПН1, ПН2, ПН3
3.	Порушення обміну протейногенних, ліпідогенних пігментів, нуклеопротейдів, мінералів та мікроелементів. Некроз та апоптоз. Основи танатології. Смерть: визначення, ознаки смерті.	2	ЗН1, ЗН2, ЗН3, ЗН4, ЗН5, ЗН6, ЗН7, В1, В2, В3, В4, В5, В6, В7, ПН1, ПН2, ПН3
4.	Розлади кровообігу: гіперемія, кровотеча, крововилив, стаз, плазморагія. Порушення гемостазу. Тромбоз, ДВЗ-синдром. Емболія. Шок.	2	ЗН1, ЗН2, ЗН3, ЗН4, ЗН5, ЗН6, ЗН7, В1, В2, В3, В4, В5, В6, В7, ПН1, ПН2, ПН3
5.	Загальне вчення про запалення. Гостре та ексудативне запалення. Морфологія ексудативного запалення.	2	ЗН1, ЗН2, ЗН3, ЗН4, ЗН5, ЗН6, ЗН7, В1, В2, В3, В4, В5, В6, В7, ПН1, ПН2, ПН3
6.	Хронічне і проліферативне запалення. Гранулематозне запалення. Патоморфологія імунної системи. Реакції та механізми гіперчутливості.	2	ЗН1, ЗН2, ЗН3, ЗН4, ЗН5, ЗН6, ЗН7, В1, В2, В3, В4, В5, В6, В7, ПН1, ПН2, ПН3
7.	Регенерація і репарація. Склероз і організація. Компенсаторно-приспосувальні процеси.	2	ЗН1, ЗН2, ЗН3, ЗН4, ЗН5, ЗН6, ЗН7, В1, В2, В3, В4, В5, В6, В7, ПН1, ПН2, ПН3
8.	Загальне вчення про пухлини. Номенклатура і морфологічні особливості пухлин з епітелію.	2	ЗН1, ЗН2, ЗН3, ЗН4, ЗН5, ЗН6, ЗН7, В1, В2, В3, В4, В5, В6, В7, ПН1, ПН2, ПН3
9.	Морфологічні особливості пухлин з тканин, що походять з мезенхіми і меланінутворюючої тканини. Пухлини нервової тканини.	2	ЗН1, ЗН2, ЗН3, ЗН4, ЗН5, ЗН6, ЗН7, В1, В2, В3, В4, В5, В6, В7, ПН1, ПН2, ПН3
10.	Лейкози (лейкемії) та лімфоми.	2	ЗН1, ЗН2, ЗН3, ЗН4, ЗН5, ЗН6, ЗН7, В1, В2, В3, В4, В5, В6, В7, ПН1, ПН2, ПН3
5 семестр			
1.	Патологічна анатомія як наука. Терміни: діагноз, нозологія та нозологічна одиниця. Хвороби серцево-судинної системи. Атеросклероз. Артеріальна гіпертензія. Цереброваскулярна хвороба.	2	ЗН1, ЗН2, ЗН3, ЗН4, ЗН5, ЗН6, ЗН7, В1, В2, В3, В4, В5, В6, В7, ПН1, ПН2, ПН3
2.	Захворювання зубів та пародонту. Одонтогенний остеомієліт. Пухлини та кісти щелепи.	2	ЗН1, ЗН2, ЗН3, ЗН4, ЗН5, ЗН6, ЗН7, В1, В2, В3, В4, В5, В6, В7, ПН1, ПН2, ПН3
3.	Захворювання органів ротової порожнини та ясен. Пухлини і пухлиноподібні процеси. Захворювання слинних залоз.	2	ЗН1, ЗН2, ЗН3, ЗН4, ЗН5, ЗН6, ЗН7, В1, В2, В3, В4, В5, В6, В7, ПН1, ПН2, ПН3
4.	Гемопатологія в стоматології.	2	ЗН1, ЗН2, ЗН3, ЗН4, ЗН5, ЗН6, ЗН7, В1, В2, В3, В4, В5, В6, В7, ПН1, ПН2, ПН3

5.	Інфекційні хвороби та їхні прояви у ротовій порожнині.	2	ЗН1, ЗН2, ЗН3, ЗН4, ЗН5, ЗН6, ЗН7, В1, В2, В3, В4, В5, В6, В7, ПН1, ПН2, ПН3
----	--	---	--

Практичні /семінарські / лабораторні заняття		
№ заняття	Тема заняття	Кількість годин
4 семестру		
1.	Принципи академічної доброчесності та переваги чесного навчання. Вступ в патоморфологію. Предмет, завдання, етапи розвитку і методи патоморфології. Пошкодження клітини.	2
2.	Дистрофії: загальні відомості. Паренхіматозні дистрофії.	2
3.	Стромально-судинні дистрофії.	2
4.	Змішані дистрофії. Порушення обміну ендогенних пігментів, нуклеопротеїдів і мінералів.	2
5.	Некроз. Апоптоз. Основи танатології. Смерть, її ознаки, посмертні зміни.	2
6.	Підсумкове заняття №1. Практичні навички.	2
7.	Порушення кровообігу: повнокрів'я, ішемія, кровотеча, плазморагія, стаз. Порушення лімфообігу.	2
8.	Порушення гемостазу: тромбоз, ДВЗ-синдром, геморагічний синдром. Емболія. Шок.	2
9.	Запалення: загальні відомості, причини, патогенез і морфологія. Ексудативне запалення.	2
10.	Проліферативне (продуктивне) запалення. Гранулематозне запалення. Імунопатологічні процеси.	2
11.	Підсумкове заняття №2. Практичні навички.	2
12.	Регенерація і репарація. Процеси адаптації та компенсації. Організація і склероз.	2
13.	Пухлини: загальні відомості, морфо- та гістогенез. Класифікація і номенклатура пухлин. Епітеліальні пухлини. Рак: визначення, класифікація.	2
14.	Мезенхімальні пухлини. Саркома: особливості розвитку метастазування.	2
15.	Пухлини меланінутворюючої тканини і нервової системи.	2
16.	Пухлиноподібні захворювання зубо-щелепної системи та слинних залоз.	2
17.	Пухлини зубо-щелепної системи та слинних залоз.	2
18.	Анемії. Гострі лейкози (лейкемії).	2
19.	Хронічні лейкози (лейкемії). Лімфоми.	2
20.	Підсумкове заняття №3. Практичні навички.	2
5 семестру		
1.	Атеросклероз. Гіпертонічна хвороба та симптоматичні артеріальні гіпертензії.	2
2.	Ішемічна хвороба серця. Цереброваскулярні хвороби.	2
3.	Гострі захворювання органів дихання. Пневмонії.	2
4.	Хронічні обструктивні захворювання легень. Пухлини легень.	2
5.	Системні захворювання сполучної тканини (ревматичні хвороби).	2

6.	Підсумкове заняття №4. Практичні навички.	2	
7.	Хвороби твердих тканин зуба (карієс, некаріозні ураження), пульпи та періапикальних тканин зуба (пульпіт, періодонтит).	2	
8.	Хвороби ясен та пародонту. Пухлини та пухлиноподібні захворювання пародонту.	2	
9.	Хвороби щелеп: запальні захворювання, кісти щелепних кісток, неодонтогенні і одонтогенні пухлини.	2	
10.	Хвороби слинних залоз, губ, язика та м'яких тканин ротової порожнини. Вади розвитку обличчя, шиї та органів ротової порожнини.	2	
11.	Хвороби стравоходу, шлунка, кишок.	2	
12.	Хвороби печінки та підшлункової залози.	2	
13.	Хвороби нирок.	2	
14.	Хвороби органів ендокринної системи.	2	
15.	Хвороби статеві системи і грудної залози.	2	
16.	Підсумкове заняття №5. Практичні навички.	2	
17.	Загальні поняття інфекційної патології людини. Кишкові інфекційні хвороби. Сепсис.	2	
18.	Туберкульоз. Сифіліс.	2	
19.	Вірусні інфекції. ГРВІ. ВІЛ-інфекція та СНІД. Сказ.	2	
20.	Особливо небезпечні (карантинні) інфекції. Дитячі інфекції.	2	

Самостійна робота

№ п/п	Вид СР	Кількість годин/кредитів
1.	Підготовка до аудиторних занять (опрацювання теоретичного матеріалу, робота з навчальною літературою, методичними рекомендаціями, робочими зошитами тощо)	40%
2.	Тестування на платформі PrExam	10%
3.	Підготовка до підсумкового контролю	20%
4.	Опрацювання тем освітнього компонента, які передбачені для самостійного вивчення.	30%

Теми занять, які не входять до плану аудиторних занять

№ п/п	Тема заняття
1.	Історія розвитку патологічної анатомії та патоморфології.
2.	Ультраструктурна патологія клітини. Основні патогенетичні механізми гіпоксичного, вільно-радикального, хімічного і біологічного пошкодження клітини.
3.	Генетичні захворювання, зумовлені дефектами ферментів: лізосомальні хвороби, хвороби нагромадження (тезауриозми).
4.	Порушення обміну заліза (спадковий і набутий гемохроматоз) та міді (хвороба Коновалова-Вільсона).
5.	Постреанімаційна енцефалопатія та синдром смерті мозку.
6.	Порушення лімфообігу.
7.	Порушення іонно-осмотичного та водного балансу.
8.	Основи імунної відповіді. Морфологічні прояви імунних реакцій у периферійних лімфоїдних органах, тимусі.
9.	Особливості імунної відповіді у дітей. Акцидентальна і вікова інволюція тимусу.
10.	Молекулярні основи проліферації клітин та тканин. Стовбурові клітини та їх роль на різних етапах ембріо- та онтогенезу.
11.	Молекулярні основи та основні етапи канцерогенезу.
12.	Сучасні методи морфологічної діагностики пухлин. Правила забору та направлення біопсійного матеріалу на гістологічне

	дослідження.
13.	Пухлини дитячого віку.
14.	Тромбоцитопенії, тромбоцитопатії. Коагулопатії. Спадкові анемії та геморагічні діатези (гемофілія, хвороба Віллебранда).
15.	Основні принципи морфологічної діагностики пухлин клітин крові. Особливості гістіоцитарних пухлин.
16.	Вади розвитку судин. Синдром реперфузії.
17.	Хвороби ендокарду та міокарду.
18.	Системні васкуліти: вузликовий періартеріт, артеріт Такаюсу, скроневий (гігантоклітинний) артеріт, облітераційний тромбангіт, хвороба Кавасакі, пурпура Шенляйн-Геноха, хвороба і синдром Рейно. АНЦА-асоційовані васкуліти: мікроскопічний поліангіт, гранулематоз з поліангітом (Вегенера), еозинофільний гранулематоз з поліангітом (синдром Черджа-Строса).
19.	Респіраторний дистрес-синдром дорослого типу.
20.	Пухлини верхніх дихальних шляхів.
21.	Дивертикули. Хвороба Гіршпрунга. Синдром мальабсорбції (целиакія, спру, хвороба Уілла, дефіцит лактази).
22.	Медикаментозні гепатити. Метаболічні захворювання печінки (неалкогольна жирова хвороба печінки, дефіцит A1-антитрипсину).
23.	Вторинні гломерулопатії.
24.	Вади розвитку сечовидільної системи.
25.	Генетичні захворювання: менделівські хвороби, цитогенетичні, ураження з мультифакторіальним та неklasичним успадкуванням.
26.	Пренатальна патологія та перинатальна патологія. Природжені вади розвитку: морфологічна характеристика.
27.	Хвороби нервової системи.
28.	Захворювання кісткової системи, суглобів, скелетних м'язів і шкіри.
29.	Хвороби, пов'язані з харчуванням. Професійні хвороби. Ятрогенна патологія.
30.	Морфологічні варіанти місцевих і загальних реакцій залежно від етіології інфекції (бактерійних, вірусних, паразитарних, грибкових та ін.).
31.	Мікобактеріальні інфекції.
32.	Повільні вірусні нейроінфекції і пріонові хвороби (куру, хвороба Крейтцфельда – Якоба).
33.	Антропозоонозні інфекції.
34.	Рикетсіози. Мікози.
35.	Хвороби, викликані найпростішими (малярія, балантидіаз, амебіаз) та гельмінтами (трихінельоз, ехінококоз, цистицеркоз, опісторхоз, шистосомоз).
36.	Молекулярні механізми канцерогенезу

Самостійна робота складається з підготовки до аудиторних занять, іспитів та опрацювання тем занять, які не входять до плану аудиторних занять.

Використання платформи PrExam при вивченні освітнього компонента та при підготовці до складання ЄДКІ	
Умови допуску до підсумкового контролю та ЄДКІ	На кожному практичному занятті здобувач освіти зобов'язаний пройти тестування на освітній платформі PrExam за відповідною темою заняття. Критерій «склав» для тесту за відповідною темою складає 85% правильних відповідей. До підсумкового контролю та ЄДКІ допускається здобувач освіти який не має пропущених та невідпрацьованих занять та у якого середнє арифметичне оцінок складає не менше, ніж 3.0 (допускається наявність не більше 10% негативних оцінок («2») від загальної кількості занять).

Вимоги до роботи на платформі PrExam	Здобувач освіти має бути зареєстрованим користувачем платформи PrExam https://prexam.kmu.edu.ua/ . Платформа використовується для тестування здобувачів освіти з тем освітнього компонента, проведення екзаменаційного тестування та підготовки до першого та другого етапів ЄДКІ.
Підготовка до першого та другого етапів ЄДКІ: Крок 1; іспит з англійської мови професійного спрямування; Крок 2.	Здобувачі мають використовувати: - бази тестів на платформі PrExam https://prexam.kmu.edu.ua/ ; - освітній модуль ДНП «Центр тестування» https://test.testcentr.org.ua/ .
Підготовка до другого етапу ЄДКІ: об'єктивний структурований практичний (клінічний) іспиту (ОСП(К)І)	Не передбачено
Система оцінювання	
Оцінювання поточної успішності здобувача освіти здійснюється на кожному занятті шляхом виставлення до журналу академічної успішності оцінки за 4 бальною шкалою (5,4,3,2). Оцінка за практичне заняття складається з наступних компонентів: - тестовий контроль на платформі PrExam: 0 або 1 балів, де «склав» - 1 бал, «не склав» – 0 балів; - теоретична частина: 0, 1, 2 балів; - практична частина: 0, 1, 2 балів.	

Рекомендований регламент проведення та критерії оцінювання поточної успішності					
Теоретична частина		Практична частина (виконання практичних навичок, маніпуляцій, вирішення ситуаційних задач, робота з робочим зошитом тощо)		Тестовий контроль на платформі PrExam	
Бал	Дескриптор	Бал	Дескриптор	Бал	Дескриптор
2	Здобувач освіти вільно володіє навчальним матеріалом і термінологією. Правильно та змістовно висловлює свої думки, дає вичерпні точні відповіді на поставлені запитання	2	Безпомилково виконує практичні навички, маніпуляції, розв'язує поставлені задачі.	1	Тестові завдання складені на 85-100%
1	Здобувач освіти має ґрунтовні знання, вміє застосовувати їх на практиці, але допускає неточності, окремі помилки у формулюванні відповідей. Не може викласти думку, але на запитання з підказками відповідає правильно.	1	Під час виконання практичних навичок, маніпуляцій, розв'язування поставлених задач допускає помилки.		0
0	Здобувач освіти має прогалини в знаннях з теми. Замість чіткого змістовного визначення пояснює матеріал на побутовому рівні. Не наводить приклади.	0	Під час виконання практичних навичок, маніпуляцій, розв'язування поставлених задач допускає значні та критичні помилки.		

Форма контролю «Проміжний залік»:

Якщо освітній компонент вивчається протягом декількох семестрів, то всі семестри, окрім останнього завершується формою контролю – «Проміжний залік» (вивчення освітнього компонента продовжиться в наступних семестрах), тоді підраховується середнє арифметичне з оцінок за кожне заняття, і конвертується у 200-бальну шкалу, після чого результат фіксується в журналі академічної успішності. У відомості обліку успішності проставляється запис: «зараховано» (або «не зараховано») та набрані здобувачем освіти бали за 200-бальною шкалою. «Зараховано» виставляється здобувачу освіти, який не має пропущених та невідпрацьованих занять та у якого середнє арифметичне оцінок за поточну успішність не менше, ніж 3.0 (допускається наявність не більше 10% негативних оцінок («2») від загальної кількості занять), що відповідає 120 балам згідно 200-бальної шкали. Такий самий запис робиться і в індивідуальному навчальному плані здобувача освіти з обов'язковим внесенням кількості годин, кредитів та оцінкою за освітній компонент. В індивідуальний навчальний план та відомість викладач вносить оцінку у день складання проміжного заліку. «Не зараховано» виставляється здобувачу освіти, який має невідпрацьовані пропущені заняття та/або середнє арифметичне всіх оцінок за кожне заняття менше ніж 3,0. Такий самий запис робиться і в індивідуальному навчальному плані здобувача освіти з обов'язковим внесенням кількості годин (кредитів), набраних балів.

Оцінювання	Складові	Середнє арифметичне з оцінок за кожне заняття	Конвертація у 200-бальну шкалу*	Зараховано/Не зараховано
Поточна успішність	Аудиторні заняття (лабораторні, семінарські, практичні заняття, самостійна робота)	5.0	200	Зараховано
		4.0-4.99	160-199	Зараховано
		3.0-3.99	120-159	Зараховано
		0-2.99	0-119	Не зараховано

Форма контролю «Іспит»:

Якщо освітній компонент вивчається протягом декількох семестрів і завершується формою контролю – «Іспит», тоді оцінка за освітній компонент є сумарною оцінкою, що складається з оцінки за поточну успішність здобувача освіти за всі семестри (підрховується середнє арифметичне з оцінок за кожний проміжний залік попередніх семестрів та останнього семестру і конвертується у 120-бальну шкалу), в яких вивчається освітній компонент, та результату складання іспиту (за 80 бальною шкалою).

Мінімальна кількість балів, яку здобувач освіти повинен отримати за поточну успішність для допуску до складання іспиту – 72 бали (середній бал 3,0).

Іспит складається з трьох частин:

- екзаменаційне тестування на платформі PrExam;
- оцінювання рівня теоретичної підготовки (як правило три запитання);
- оцінювання рівня практичної підготовки (як правило одне завдання).

- екзаменаційне тестування на платформі PrExam: 0 або 30 балів, де «не склав» - 0 балів, «склав» – 30 балів;

- оцінювання рівня теоретичної підготовки: 0 - 30 балів;

- оцінювання рівня практичної підготовки: 0 - 20 балів.

Рекомендований регламент проведення та критерії оцінювання іспиту

№ п/п	Складова (вид роботи)	Дескриптор	Балів		Всього
1	Екзаменаційне тестування у паперовому форматі А4	Тестові завдання складені на 85-100%	Склав	5	5
		Тестові завдання складені менше ніж на 85%	Не склав	0	0
2	Оцінювання рівня теоретичної підготовки (співбесіда за білетом)	Здобувач освіти вільно володіє навчальним матеріалом і термінологією. Правильно та змістовно висловлює свої думки, дає вичерпні точні відповіді на поставлені запитання	10		30
		Здобувач освіти має ґрунтовні знання, вміє застосовувати їх на практиці, але допускає неточності, окремі помилки у формулюванні відповідей. Не може викласти думку, але на запитання з підказками відповідає правильно.	5		15
		Здобувач освіти має прогалини в знаннях. Замість чіткого змістовного визначення пояснює матеріал на побутовому рівні. Не наводить приклади.	0		0
3	Оцінювання рівня практичної підготовки (розв'язання ситуаційної задачі (клінічної) /виконання практичної навички)	Здобувач освіти надав правильну, повну відповідь на запитання задачі/практична навичка виконана правильно відповідно до алгоритму	20		20
		Здобувач освіти надав правильну але не повну відповідь на запитання задачі/практична навичка виконана з незначними порушеннями	10		10
		Здобувач освіти надав неправильну відповідь або відповідь відсутня/ під час виконання практичних навичок, маніпуляцій допускає значні та критичні помилки.	0		0

Загальна оцінка за іспит: «складено» - 50-80 балів; «не складено» - нижче 50 балів. Якщо здобувач освіти отримує на іспиті менше 50 балів, йому виставляється загальна оцінка за освітній компонент Fx, а деканат відповідного факультету надає йому можливість ще двічі спроби складання іспиту.

Екзаменаційне тестування у паперовому форматі А4 складається в день складання іспиту у присутності екзаменатора в приміщенні Університету.

До теоретичної та практичної частини іспиту допускаються здобувачі освіти, які отримали «склав» за екзаменаційне тестування у паперовому форматі А4.

Після складання іспиту оцінки за поточну діяльність здобувача освіти за всі семестри (за 120 бальною шкалою) та результату складання іспиту (за 80 бальною шкалою) складаються і конвертуються в оцінку ECTS, після чого результат конвертації фіксується в журналі академічної успішності.

У відомості обліку успішності (останній семестр вивчення освітнього компонента) проставляються запис набрані здобувачем освіти бали за 200-бальною шкалою та оцінка в системі ECTS, загальна кількість годин за освітній компонент (всі семестри вивчення) та семестри в яких вивчався освітній компонент. Оцінка A, B, C, D, E виставляється здобувачу освіти, який не має пропущених та невідпрацьованих занять та у якого середнє арифметичне оцінок за поточну успішність не менше, ніж 3.0 (допускається наявність не більше 10% негативних оцінок («2») від загальної кількості занять), що відповідає 120 балам згідно 200-бальної шкали. Такий самий запис робиться і в індивідуальному навчальному плані здобувача освіти з обов'язковим внесенням кількості годин, кредитів та оцінкою за освітній компонент за шкалою ECTS. В відомість викладач вносить оцінку у день складання заліку.

Fx* - виставляється здобувачу освіти якщо:

- кількість «нб» (з неповажної причини) або «2» НЕ перевищує 50% від загальної кількості оцінок за поточну успішність;
- Якщо здобувач освіти не склав іспит (отримав менше 50 балів).

F** - виставляється здобувачу освіти якщо:

- кількість «нб» (з неповажної причини) або «2» - 50% та більше від загальної кількості оцінок за поточну успішність;
- якщо здобувач освіти тричі не склав підсумковий контроль.

Такий самий запис робиться і в індивідуальному навчальному плані здобувача освіти з обов'язковим внесенням кількості годин (кредитів), набраних балів.

Оцінювання індивідуальної роботи здобувача вищої освіти.

Бали за індивідуальну роботу (завдання) зараховуються здобувачу освіти лише за умови успішного виконання, захисту, оприлюднення та документального підтвердження виконаної роботи. Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх обсягу та значимості, але становить не більше 12 балів (Визначено Положенням про організацію освітнього процесу), які додаються до підсумкової оцінки з освітнього компонента за рішенням завідувача кафедри. При цьому, максимальна сума балів, яку може отримати здобувач освіти за освітній компонент, не перевищує 200 балів. Індивідуальні бали за різні види діяльності не додаються і не сумуються.

Оцінювання	Складові	Середнє арифметичне з оцінок за кожне заняття	Конвертація у 200-бальну шкалу	Оцінка з освітнього компонента за 200-бальною шкалою
Поточна успішність	Аудиторні заняття (лабораторні, семінарські, практичні заняття, самостійна робота)	5	120	0-120
		4.0-4.99	96-119	
		3.0-3.99	72-95	
		0-2.99	0-71	
Іспит	Екзаменаційне тестування на платформі PrExam	-	0-30	0-80
	Оцінювання рівня теоретичної підготовки	-	0-30	
	Оцінювання рівня практичної підготовки	-	0-20	
Загальна підсумкова оцінка за освітній компонент				0-200
Система оцінювання / Grading system				

Бали за шкалою Університету / University grading scale	Оцінка ECTS / ECTS grade	Дескриптор / Descriptor	Зарахування кредитів / Awarding of credits
180 - 200	A	Відмінно / Excellent	Зараховано / Passed
170 - 179	B	Дуже добре / Very Good	
160 - 169	C	Добре / Good	
141 - 159	D	Задовільно / Satisfactory	
120 - 140	E	Достатньо / Sufficiently	

100 - 119	Fx	Незадовільно - з можливістю повторного складання підсумкового контролю / Unsatisfactory with possible re-passing of final assessment	Не зараховано / Failed

Інформаційні ресурси	
Основна література	https://drive.google.com/drive/folders/1hLKj0PxMXqKdbuKvyPB8BX6xqiXYBUYG Основи патології за Роббінсом і Кумаром: 11-е видання / Віней Кумар, Абул К. Аббас, Джон К. Астер; переклад 11-го англ. видання. Наукові редактори перекладу І. Сорокіна, С. Гичка, І. Давиденко. –К.: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2024. – 903 с.
Допоміжна література	https://drive.google.com/drive/folders/1B6MvW3z9LCuiR2B4KRWdrXvU8LkQmS00 Основи патології за Роббінсом: у 2 томах. Том 1 / Віней Кумар, Абул К. Аббас, Джон К. Астер; переклад 10-го англ. видання. Наукові редактори перекладу І. Сорокіна, С. Гичка, І. Давиденко. –К.: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2019. – Т.1 XII, 420 с.; Т.2 XII, 532 с. 1) Pathology: A Color Atlas. Ivan Damjanov, James Linder. Mosby, 2000. – 476p. 2) Histology for Pathologists. Mills Stacey E.. Lippincott Williams & Wilkins, 2012. – 1328p. 3) Histology: A Text and Atlas: With Correlated Cell and Molecular Biology. Sixth Edition. Ross, Michael H., Wojciech Pawlina. Lippincott Williams & Wilkins, 2011. – 974p. 4) Color Atlas of Pathology: Pathologic Principles, Associated Diseases, Sequela. Ursus-Nikolaus Riede, Martin Werner. Thieme, 2004. – 457p. 5) Handbook of Oral Pathology and Oral Medicine. S. R. Prabhu BDS; MDS (Oral Path); FFDRCS (Oral Med); FDSRCS(Edin); FDSRCPS (Glas); FDSRCS (Eng), FFGDPRCS(UK); MOMed RCS (Edin); FICD. John Wiley & Sons Ltd, 2022. – 468p. 6) Shafer’s Textbook of Oral Pathology. Shafer, Hine, Levy. Seventh Edition. R. Rajendran, B. Sivapathasundharam. Elsevier India, 2012. – 3869p.
Перелік питань до підсумкового контролю	https://sites.google.com/kmu.edu.ua/pathology-kmu-ua/%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BC-%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%BC/%D0%BF%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0-

	%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%8F/%D1%96%D1%81%D0%BF%D0%B8%D1%82
Корисні посилання	1. Medical Histology and Virtual Microscopy Resources Duke University Medical School. Duke University Medical School - Histology 2. Освітній модуль для підготовки здобувачів до складання ЄДКІ та Крок 3 ДНП «Центр тестування» https://test.testcentr.org.ua/ 3. Державний експертний центр МОЗ України. Галузеві стандарти та клінічні настанови https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/ 4. DataIsland - інноваційний інструмент аналізу різних текстових (навчально-методичних, наукових) даних за допомогою штучного інтелекту на онлайн платформі: https://ua.dataisland.academy/invite-login?code=5a43c3d3759d41caa54eb756b2da2470 5. Pathology Elective PathElective 6. WebPathology https://www.webpathology.com/
Методичні рекомендації кафедри	https://drive.google.com/drive/folders/14Q114LZin3LxT4qPcT9gjfa8yZsNCom
Конспекти (презентації) лекцій	https://drive.google.com/drive/folders/13naf-1FxdC7fnQ4RoAz-uRQ2E_5TNcgQ?usp=sharing
Тематичні сайти	Duke University Medical School - Histology PathElective
Спілки та об'єднання за профілем	Всесвітня організація охорони здоров'я http://www.who.int/en/
Міжнародні ресурси	
Зворотний зв'язок	Dep.pathology@kmu.edu.ua

Силабус обговорено та затверджено на засіданні кафедри від «27» серпня 2025 р. (протокол №2)